

Sygn. akt I Ns 154/16

POSTANOWIENIE

Dnia 31 maja 2017 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący – SSR Daniel Mychliński

Protokolant – starszy sekretarz sądowy Jolanta Dziki

po rozpoznaniu na rozprawie

w dniu 31 maja 2017 r. w Ciechanowie

sprawy z wniosku M. Ś.

z udziałem R. S. (1), K. S., H. M., J. M., Z. B., R. S. (2), R. S. (3) i P. S.

o stwierdzenie nabycia spadku po M. S. (1) i H. S. (1)

1. stwierdza, że spadek po M. S. (2) z domu S., córce B. i A. z domu B., zmarłej dnia 24 sierpnia 2013 r. w G., ostatnio stale zamieszkałej w G., na podstawie ustawy nabyła w całości siostra K. Ś. (1) z domu S., córka B. i A. z domu B.;
2. stwierdza, że spadek po H. S. (1), synu S. i F. z domu S., zmarłym dnia 24 sierpnia 2013 r. w G., ostatnio stale zamieszkałym w G., na podstawie ustawy nabyli: siostra K. S. z domu S., córka S. i F. z domu S. 1/3 (jedną trzecią) części, bratanek P. S., syn T. i Z. z domu (...) 1/3 (jedną trzecią) części oraz bratankowie R. S. (2) i R. S. (3), synowie M. i K. z domu K. po 1/6 (jednej szóstej) części każdy z nich;
3. nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Ciechanowie solidarnie od uczestników postępowania K. S., R. S. (2), R. S. (3) i P. S. kwotę 664,20 zł (sześćset sześćdziesiąt cztery złote dwadzieścia groszy), tytułem pokrycia wydatków Skarbu Państwa;
4. pozostawić strony przy pozostałych kosztach postępowania związanych ze swym udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ns 154/16

UZASADNIENIE

K. Ś. (2) wystąpiła z wnioskiem o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłych w dniu 24 sierpnia 2013 r. siostrze M. S. (1) i jej mężu H. S. (1).

Uczestnikami postępowania byli wnuk zmarłych R. S. (1) oraz wskazani krewni H. S. (1), tj.: K. S., H. M., J. M., Z. B., R. S. (2), R. S. (3) i P. S..

Po śmierci K. Ś. (2), w jej miejsce wstąpił jej syn M. Ś., który popierał wniosek.

Sąd ustalił, co następuje:

M. S. (2) z domu S., córka B. i A. z domu B., zmarła dnia 24 sierpnia 2013 r. w G.. Przed śmiercią na stałe zamieszkiwała w G. gm. S..

dowód: odpis zupełny aktu zgonu M. S. (3) **k. 378**

Zmarła M. S. (1) pozostawała w związku małżeńskim z H. S. (1). Miała jednego syna A. S. (1), który zmarł 23 marca 2014 r. w W.. Z kolei jego syn R. S. (1) – wyrokiem Sądu Okręgowego w Płocku z dnia 21 marca 2014 r. – został uznany za niegodnego dziedziczenia po babci M. S. (1).

Rodzice M. S. (1) zmarli wcześniej – ojciec B. S. zmarł 9 lutego 1969 r., a matka A. A. z domu B. zmarła 8 czerwca 1993 r. M. S. (1) miała jedną siostrę K. Ś. (2), która zmarła 19 stycznia 2016 r.

Zmarła M. S. (1) nie sporządziła testamentu. Nikt nie składał oświadczeń o przyjęciu lub odrzuceniu spadku.

dowód: odpis zupełny aktu zgonu M. S. (3) **k. 378** , odpis skrócony aktu zgonu A. S. (1) **k. 401** , odpis wyroku Sądu Okręgowego w Płocku z dnia 21 marca 2014 r. sygn. akt I C 2575/13 **k. 23** , odpis skrócony aktu zgonu B. S. **k. 185** , odpis skrócony aktu zgonu A. S. (2) **k. 9** , odpis skrócony aktu małżeństwa K. Ś. (2) **k. 183** , akt poświadczenia dziedziczenia **k. 481** oraz zapewnienie spadkowe K. Ś. (2) **k. 234**

H. S. (1), syn S. i F. z domu S., zmarł 24 sierpnia 2013 r. w G.. Przed śmiercią na stałe zamieszkiwał w G. gm. S..

dowód: odpis zupełny aktu zgonu H. S. (1) **k. 377**

Zmarły H. S. (1) pozostawał w związku małżeńskim z M. S. (1). Miał jednego syna A. S. (1), który zmarł 23 marca 2014 r. w W.. Z kolei jego syn R. S. (1) – wyrokiem Sądu Okręgowego w Płocku z dnia 21 marca 2014 r. – został uznany za niegodnego dziedziczenia po dziadku H. S. (1).

Rodzice H. S. (1) zmarli wcześniej – ojciec S. S. zmarł 9 maja 1977 r., a matka F. S. 16 stycznia 1945 r.

H. S. (1) miał rodzeństwo: siostrę K. S. oraz zmarłych przed nim braci – M. S. (4) i T. S.. M. S. (4) miał dwóch synów – R. S. (2) i R. S. (3). Natomiast T. S. miał jednego syna – P. S..

dowód: odpis zupełny aktu zgonu H. S. (2) **k. 377** , odpis skrócony aktu zgonu A. S. (1) **k. 401** , odpis wyroku Sądu Okręgowego w Płocku z dnia 21 marca 2014 r. sygn. akt I C 2575/13 **k. 23** , odpis skrócony aktu zgonu S. S. **k. 402** , odpis skrócony aktu zgonu F. S. **k. 403** , odpis skrócony aktu małżeństwa K. S. **k. 388** , odpis skrócony aktu zgonu M. S. (4) **k. 50** , odpis skrócony aktu zgonu T. S. **k. 184** , odpis skrócony aktu urodzenia R. S. (2) **k. 51** , odpis skrócony aktu urodzenia R. S. (3) **k. 55** , odpis skrócony aktu urodzenia P. S. **k. 349** oraz zapewnienie spadkowe K. Ś. (2) **k. 234**

Małżonkowie M. S. (1) i H. S. (1) zmarli tego samego dnia, w tym samym momencie. Zginęli śmiercią tragiczną, w następstwie zbrodni zabójstwa dokonanej przez ich wnuka R. S. (1), działającego w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie.

dowód: odpis zupełny aktu zgonu H. S. (1), **k. 377** odpis zupełny aktu zgonu H. S. (2) **k. 377** , odpis decyzji Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w S. z dnia 12 listopada 2014 r. **k. 420-422** oraz odpis wyroku Sądu Okręgowego w Płocku z dnia 25 maja 2016 r. sygn. akt II K 51/14 **k. 505-507**

Powyzszy stan faktyczny, ustalono w oparciu o powołane wyżej dowody. Sąd nie znalazł podstaw, by zakwestionować dołączone do akt sprawy odpisy skrócone aktów stanu cywilnego, decyzję Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w S. czy wyroki Sądu Okręgowego w Płocku.

Jednocześnie wskazać należy, że sąd oparł swoje rozstrzygnięcie na odpisach aktów stanu cywilnego, które złożyły zainteresowane strony lub które ustalił sąd z urzędu i o nie się zwrócił. Nie wszyscy bowiem spośród wskazanych uczestników postępowania, a będących potencjalnymi krewnymi H. S. (1) – mimo wezwań Sądu – złożyli stosowne akty stanu cywilnego, wykazując swe pokrewieństwo.

Okolicznością sporną, którą Sąd ustalił odmiennie od żądania wnioskodawców, była natomiast chwila śmierci spadkodawców. Wnioskodawcy wnosili, aby ustalić, że śmierć M. S. (1) nastąpiła później niż śmierć H. S. (1).

W ocenie Sądu brak jest wystarczających dowodów na ustalenie, że śmierć H. S. (1) nastąpiła wcześniej niż jego żony M. S. (1).

W pierwszej kolejności wskazać należy, że decyzją z dnia 12 listopada 2014 r. Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w S. odmówił uzupełnienia brakujących danych poprzez wpisanie godziny zgonu w aktach zgonu numer (...) zmarłego H. S. (1) i numer (...) zmarłej M. S. (1). Nie zainicjowano zaś postępowania sądowego o uzupełnienie w/w aktów stanu cywilnego czy stwierdzenie niezgodności tych aktów z prawdą.

Podnieść także należy, że w procesie karnym nie dość, że nie udało się ustalić kolejności zgonów, to nawet nie ustalono dokładnej daty (godziny) ich śmierci, ustalając, że do tego zabójstwa doszło w nocy z 23 na 24 sierpnia 2013 r.

W ocenie Sądu, oczekiwanych przez wnioskodawców ustaleń nie sposób wyprowadzić z opinii biegłego patomorfologa R. U..

W swej pierwszej opinii z dnia 11 czerwca 2016 r., biegły R. U. stwierdził, że stosując zasadę obiektywizacji w postaci analizy rozwoju zmian pośmiertnych i stopnia rozwoju zmian przeobrażeniowych, jak też oceniając charakter doznanych obrażeń u obojga denatów, brak jest dostatecznie pewnych podstaw do wnioskowania o kolejności zgonów. W opinii uzupełniającej z dnia 18 lutego 2017 r., przyjął zaś – opierając się na wyjaśnieniach sprawcy odnoszących się do kolejności zadawanych uderzeń – że z bardzo dużym prawdopodobieństwem najpierw doszło do zgonu H. S. (1), a następnie M. S. (1).

Z analizy złożonych opinii wysnuć należy jeden zasadniczy wniosek, że biegły w żadnej z opinii nie stwierdził kategorycznie, że H. S. (1) zmarł jako pierwszy.

Dopiero przy uwzględnieniu wyjaśnień sprawcy zabójstwa poczynił ustalenie o dużym prawdopodobieństwie wcześniejszej śmierci H. S. (1). Tym niemniej kategorycznych i jednoznacznych wniosków w żadnej opinii nie zawarł.

Niezależnie od powyższego, Sąd nie może zgodzić się, aby dla ustalenia choćby prawdopodobnej kolejności zgonów spadkodawców małżonków M. J. i H. S. (1) przyjmować wyjaśnienia sprawcy zabójstwa, złożone w toku śledztwa i sądowego postępowania karnego. Choćby już tylko z uwagi na charakter wyjaśnień podejrzanego, a potem oskarżonego i jego pozycję procesową w postępowaniu karnym, nie sposób dawać im bezwzględnie wiary. W analizowanym przypadku jest to jeszcze bardziej ograniczone, a wręcz niemożliwe jeśli uwzględnimy w jakim stanie znajdował się R. S. (1) w momencie dokonywania zabójstwa. Był on przecież pod wpływem alkoholu i narkotyków. Przez cały wieczór poprzedzający zabójstwa pił piwo i wódkę, palił marihuanę i zażywał kokainę. Przyjmowanie w tej sytuacji jego wyjaśnień za prawdziwe jest po prostu niedopuszczalne. Przecież to, co ostatecznie podawał w toku procesu karnego mogło być tylko jego wyobrażeniem o wypadkach z tej nocy, które tylko przedstawiał jako prawdziwe wydarzenia.

Zasadnicze wątpliwości w tym zakresie rodzą już jego pierwsze wyjaśnienia składane w charakterze podejrzanego w dniu 27 sierpnia 2013 r. (k. 70-73) i w dniu 28 sierpnia 2013 r. (k. 76-82), w trakcie których wyjaśnił przecież, że nie pamiętał co się wtedy wydarzyło.

Biorąc powyższe pod uwagę nie sposób oprzeć jakichkolwiek ustaleń na wyjaśnieniach R. S. (1) z procesu karnego i z całą pewnością nie mogą być one punktem wyjścia dla opinii biegłego.

Zwrócić tu należy jeszcze uwagę, że w toku niniejszego postępowania R. S. (1) nie został przesłuchany. Stosowny wniosek został cofnięty przez wnioskodawczynię na rozprawie w dniu 2 października 2014 r. (k. 233). Przyjęcie więc jego twierdzeń z protokołów jego przesłuchań jest w tym przypadku niewystarczające i stanowiłoby de facto naruszenie jednej z naczelných zasad postępowania cywilnego, tj. wynikającej z art. 235 KPC zasady bezpośredniości.

W efekcie stwierdzić należy, że nie udało się obalić wnioskodawcom domniemania wynikającego z treści art. 32 KC, zgodnie z którym jeżeli kilka osób utraciło życie podczas grożącego im wspólnie niebezpieczeństwa, domniemywa się, że zmarły jednocześnie.

Sąd zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 926 § 1 KC, powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku – stosownie do § 2 tego artykułu – następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą.

Zmarli M. S. (1) i H. S. (1) nie sporządzili testamentów. Dlatego też w niniejszej sprawie kwestię dziedziczenia reguluje ustawa – kodeks cywilny.

Zgodnie z art. 931 § 1 KC, w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek, którzy dziedziczą w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku.

Jedyny syn spadkodawców zmarł przed nimi, a jego zstępny, któremu przypadł ten udział spadkowy, został uznany za niegodnego dziedziczenia. Zostaje więc on wyłączony od dziedziczenia, tak jak by nie dożył otwarcia spadku. Dalszych zaś zstępnych nie było.

W tej sytuacji otwiera się kolejny krąg spadkobierców ustawowych i zastosowanie znajdują przepisy art. 932 KC.

Zgodnie z art. 932 § 1 KC, w braku zstępnych spadkodawcy powołani są do spadku z ustawy jego małżonek i rodzice. Zgodnie z dokonanymi ustaleniami, małżonkowie M. S. (1) i H. S. (1) zmarli jednocześnie. Nie ulega bowiem wątpliwości, że utracili swe życie w akcie nagłego, grożącego im wspólnie i w tym samym momencie niebezpieczeństwa, zaistniałego w związku z podjęciem przez ich wnuka zamiaru pozbawienia ich życia. Realizacja tego zamiaru doprowadziła do ich śmierci we wspólnym domu, w czasie snu, o nieustalonej godzinie w nocy 23 na 24 sierpnia 2013 r. Nie ulega więc wątpliwości, że zachodzą tu przesłanki dla przyjęcia – wynikającego z art. 32 KC – domniemania jednoczesności ich śmierci.

W związku z tym, że małżonkowie S. zmarli jednocześnie nie dziedziczą po sobie.

Stosownie do art. 932 § 3 KC, w braku zstępnych i małżonka spadkodawcy cały spadek przypada jego rodzicom w częściach równych. Jednak rodzice spadkodawców także nie są powołani do dziedziczenia, gdyż zmarli wcześniej.

W takiej sytuacji spadek nabywa rodzeństwo bądź ich zstępni. Zgodnie bowiem z art. 932 § 4 i 5 KC, jeżeli jedno z rodziców spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadał, przypada rodzeństwu spadkodawcy w częściach równych. Jeżeli jednak którekolwiek z rodzeństwa spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku pozostawiając zstępnych, udział spadkowy, który by mu przypadał, przypada jego zstępnym. Podział tego udziału następuje według zasad, które dotyczą podziału między dalszych zstępnych spadkodawcy.

Zmarła M. S. (1) pozostawiła jedną siostrę, która dziedziczy po niej spadek w całości.

W związku z powyższym, Sąd w punkcie 1 postanowienia stwierdził, że spadek po M. S. (2) z domu S., córce B. i A. z domu B., zmarłej dnia 24 sierpnia 2013 r. w G., ostatnio stale zamieszkałej w G., na podstawie ustawy nabyła w całości siostra K. Ś. (1) z domu S., córka B. i A. z domu B..

Spośród rodzeństwa zmarłego H. S. (1) wykazane zostało pokrewieństwo: siostry K. S., zmarłego wcześniej brata T. S., który pozostawił jednego syna P. S. oraz również zmarłego wcześniej brata M. S. (4), który pozostawił dwóch synów R. S. (2) i R. S. (3).

W związku z powyższym, Sąd w punkcie 2 postanowienia stwierdził, że spadek po H. S. (1), synu S. i F. z domu S., zmarłym dnia 24 sierpnia 2013 r. w G., ostatnio stale zamieszkałym w G., na podstawie ustawy nabyli: siostra K. S. z domu S., córka S. i F. z domu S. 1/3 części, bratanek P. S., syn T. i Z. z domu (...) 1/3 części oraz bratankowie R. S. (2) i R. S. (3), synowie M. i K. z domu K. po 1/6 części każdy z nich.

O wydatkach poniesionych w związku z toczącym się postępowaniem, Sąd rozstrzygnął w punkcie 3 postanowienia, gdzie postanowił ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Ciechanowie solidarnie od uczestników postępowania K. S., R. S. (2), R. S. (3) i P. S. kwotę 664,20 zł. Kwota ta stanowi wynagrodzenie wypłacone z sum budżetowych za zamieszczenie ogłoszenia w prasie o toczącym się postępowaniu (k. 383). Konieczność zamieszczenia ogłoszenia w prasie wyniknęła w związku z tym, że żaden z krewnych H. S. (1) nie stawił się na rozprawie, celem złożenia zapewnienia spadkowego. Nie złożyli również odpisów aktów zgonu rodziców H. S. (1), które dopiero później zostały przedłożone przez wnioskodawcę. W tym stanie rzeczy obowiązkiem pokrycia tego wydatku należało obciążyć wyłącznie spadkobierców H. S. (1).

W zakresie kosztów postępowania poniesionych przez same strony, Sąd kierował się dyspozycją art. 520 § 1 KPC, pozostawiając strony, przy poniesionych kosztach postępowania związanych ze swym udziałem w sprawie, o czym rozstrzygnął w punkcie 4 postanowienia. Sąd miał tu na uwadze przede wszystkim koszty zastępstwa procesowego związane z działaniem profesjonalnego pełnomocnika po stronie wnioskodawcy, poniesione przez niego wydatki na poczet opinii biegłego patomorfologa, a także koszty stawiennictwa na rozprawach i udziału w niej poszczególnych uczestników postępowania. Każdy uczestnik postępowania nieprocesowego ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie. Ustawodawca zakłada więc, że wszyscy uczestnicy tego postępowania są w tym samym stopniu zainteresowani jego wynikiem, a orzeczenie sądu udziela ochrony prawnej każdemu uczestnikowi postępowania.

Mając powyższe na uwadze należało orzec, jak w postanowieniu.